

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

NISAM NI JA ZA IZLAZAK, LADINU

Obojio sam jedan zid
U istok i zoru
Jedan zid
U jug i podne
Jedan zid
U zapad i suton
A jedan zid
U sjever i noć
I vi pitate mene zašto
Sažaljevajte mene zašto
Zašto sam među čet'ri zida ostao! Nisam!

U čet'ri strane svijeta
Gledam s jastuka!

Na istoku ništa novo!
Na jugu ništa novo!
Na zapadu ništa novo!
Na sjeveru ništa novo!

Ništa novo kažem vam!
Nema o mojoj ljubavi!
Nisam za izlazak!

.....

Bismi'llâh

**Dragi Ilija,
ti si jedini od svih mojih izdajnika kojem sam oprostila i bez njegova
traženja oprosta. Jer...**

Baš nekako ovih aprilskih dana..., ali ne! morali su biti lipanjski! na "Šimićevim susretima", poklanjaš mi svoju zbirku OD NEBA NAOVAMO, blago me skrećuć s moje friške post-pariške-post-diplomske studijske fascinacije Bachelardovom poetikom prostora, vodâ, tavanâ..., sebi, riječima u posveti:

"Od neba naovamo" – evo još jedne poezije prostora, koja Vas i ne mora zanimati, ali pokušajte da joj se otmete i ja znam što će se desiti! I ne sumnjam (umetnuto, ja) da imam dara za to! Hvala!

Meliki na Šimićevim susretima 1974. I. Ladin

I imao je dara. Više nije bilo sarajevskog ni pjesničkog ni nepjesničkog prostora bez naših susretanja (u kojima mi valja izmicati i njegovu šarmu :) s kojim je volio da se natječe), nije više bilo moguće nečitati Ladinove pjesme, za koje, koliko ja znam, u to doba, osim Alije Isakovića i Ivana Kordića, i našeg ovom dvojicom uređivanog "Života", nije bilo mjesta.

I bi tako sve do jednom. Godina je 1979. Moja prijelomna. Umjesto pariške i bosanske odjeće, inkriminirajuća islamska! Usred ružičaste komunističke stvarnosti, u kojoj Ilija Ladin živi svoju bohemiu u glasovitom grbavičkom podrumu. Sretosmo se na Titovoj, pred Velikim parkom. Bože, šta je ovo? Zar i ti, moj Ilija, među gromovnicima?!

Dok bježah suzna, u sjećanju mi, ko metafora "slobode" u, ne mom već i, Ladinovu svijetu, zauvijek ostade iskeženi lik plastične lutke zasjele na cijevi od centralnog grijanja u njegovu podrumskom carstvu samoće. Hoće li ova moja bit sudbena, ili usudbena...?

Proći će mnoge godine, i zemlje, i gradovi. Doći će 1990. Raspada se bivša otađbina. Titovi omladinci pokreću "Književnu reviju", i pobunjenički objavljuju u njoj i prilog još svježeg jugoslavenskog političkog "zatvorenika savjesti" (moj odlomak iz zatvorske proze "Peti zid"): "I smrt će proći".

Valjalo bi sad gonetat: posred moga priloga, u njegovu prvom stupcu, ilustracija bodljikavo raspolovljene domovine Jugoslavije, a u drugom, kao da je namjerena da bude cinični PostScriptum za post-zatvorsku sudbinu one bivše robijašice, tvoja pjesma: "Nisam za izlazak".

I, uistinu, nisam nikad više ni izašla, moj Ilija! Na sve strane svijeta samo novi zidovi, ko onaj posred Palestine...

Onda će opet proći mnoge godine. Čak će i rat proći u kojem se ni jedan jedini put ne susrećemo. Ja po bolnicama, ti po redakcijama. Oboje moleć Svevišnjeg, ako već mora da nam se dogodi, neka nas pogodi otamo ovamo, a ne odavde do tamo. Kako bih inače obilazila na smrt ranjenog brata i sve brojnije potrebite?! S ono malo lijepe riječi u šaci...

A onda jedne poratne godine, u kojoj intenzivno pišem i sama jedva preživljavajući, posjećujem Starački dom, i u njem mog rođaka r. gospodina Vejsila Prohu (koji me onomade zamoli: "Nemoj mi, molim te, dirati to ić!", koje su Prohići dobili transkripcijom njihova prezimena iz arebice u latinicu, od strane lokalnog austrijskog činovnika). I kaže meni moj g. Vejsil, pa ovdje ti je i onaj vaš pjesnik...

Nađoh ga, Iliju, Kozića, Ladina, leži, desno od vrata, u peterokrevetnoj čekaonici smrti. Ne znam šta bi prljavije: prozori, kojima se moj pogled najprije uteče, ili postelja, ili pod, ili zid, okrenut prema kojem je naš Ladin preživljavao svoju staračku demenciju. Je li ovo uvredljivo reći za jednog pjesnika? Kako bi

istina mogla biti uvredljiva! Ali da se Ilijin um nije dao, već možda samo namjerno potonuo da ne svjedoči post-ratnu banalnost u kojoj je nestajala kolektivna ratna nada, dokaz je...

Ništa! Jer je Ilija Kozić Ladin izabrao da umjesto svih prepoznavanja, nevidljivim instrumentima mjeri dimenzije površi neke nove zbilje. I na njoj možda ispisuje svoje stihove, koje nije samo korigirao tristo puta prije no što je pjesmu dovršio, i ne samo još trinaest puta u štampariji, nego ju je olovkom ispravio i u mojoj knjizi, stavljajući brojeve pred stihove, da se u nekom novom izdanju, kad se ovaj mastan zid pred njim sruši, poredaju kako treba:

3 cvjetanje!...

2 mi imamo

1 mi nemamo s j e ć a n j e

Nisam mogla otići a da ne prodrem do njega. Ma sjećaš li se, Ilija, ja sam ona književnica koja je bila u zatvoru? postavljam prosto-prošireno pitanje. A Ilijin um prostrano skoči: "Mora da si veliki pisac, dok si bila u zatvoru!".

Nisam ga više vidjela. A poslije 2001 ne bih ga ni za živu glavu posjećivala pod zemljom, pod kamenom, ureljeffljena u bronzi.... Jer Ladin je bio slobodan čovjek, osim kad bi sam izabrao drukčije. Zato mu evo ovaj elektronski cvijet u rever njegove neponovljive poezije. Volio je da se pravi kao da se uredio za izlazak. Počivaj, moj pjesniče, u šarmu svoje onostranosti!

(2013)-1973. Opet je travanj, tek sam iz Pariza, i lipanj će domalo, čitat ću opet A.B. Šimića (nije, srećom, bilo glumaca da to odrade "nako"), i Kalcin će opet prebirati po gitari, prateći me, onda ćemo Mile i ja u nekoj školi čitati đacima naše mlade pjesme za prestare ljude...

(1973)-2013. Ali, avaj, ništa više i niko više nije kao prije, moj Koziću! Samo je isto to da se ni poslije toliko godina nisam otela iz tvoje "poezije prostora" kako si mi i zaprijetio posvetom iz Gruda. Onomade kad smo živjeli kao da smo besmrtni. Sve je od onog što sam nekad poznavala drukčije, samo su tvoje pjesme iste...

Na istoku ništa novo!

.....

Na zapadu ništa novo!

.....

Iliji Ladinu, nebesniku, ova **Hölderlinova**, nebeska, **posveta**:

**"Jer ne može uvek slaba posuda da ih obuhvati,
Samo ponekad podnosi božansku punoću čovek."**

Sarajevo, 14. travnja, 2013.